

'Eerst zorgen dat de kinderen zich veilig en prettig voelen op school en dan pas het leren.'

een portret van
Sietze
Steinvoorte
leraar
basisonderwijs

Persoonlijk

[Personalia](#)

[Pensioen](#)

[Hobby's](#)

Personalia

Ik ben Sietze Steinvoorte en ik geef al vele jaren les op de Rooms-Katholieke Basisschool Twickelo in Delden, dit jaar in groep 7.

Ik woon in Almelo, ben getrouwd en heb twee volwassen zonen. Ik ben geboren in 1946.

Pensioen

Ik heb nog een paar jaar te gaan voordat mijn pensioen aanbreekt als ik vierenzestig jaar en elf maanden ben. Ik kijk daar best naar uit, maar in alle rust, omdat het werk me nog uitstekend bevalt en omdat het team van collega's gelukkig niet de dagen tot mijn vertrek zit af te tellen, voorzover ik weet.

Ook na mijn pensioen wil ik wel een beetje bij het onderwijs betrokken blijven. Vanwege dat onderwijs, waar ik dan meer dan veertig jaar mijn ziel en zaligheid in gelegd heb, vanwege mijn routine en mijn ervaringen, maar eerlijk gezegd ook om er een beetje bij te blijven horen en om de hersencellen enigszins actief te houden.

Hobby's

De laatste jaren doe ik in clubverband aan houtsnijden. Een leuke activiteit omdat het mooie producten oplevert en omdat ik het samen doe met aardige mensen van allerlei slag.

Daarnaast ben ik een fanatieke fan van Willem Wilmink: ik lees en herlees al zijn gedichten en liedjes, waarbij mijn belangstelling natuurlijk vooral uitgaat naar zijn vele gedichten over het schoolleven. Af en toe geef ik ook lezingen over deze bijzondere man.

Met mijn liefde voor Willem Wilmink hangt verder mijn belangstelling voor de Twentse taal en cultuur samen. Zo heb ik bijvoorbeeld meegewerkt aan het Twents woordenboek. En ben ik voorzitter van de Twentse Cultuurhistorische Vereniging.

Als laatste hobby zou ik reizen kunnen noemen. Zeker de laatste jaren doe ik dat graag, met een van mijn beide zoons. Oost-Europa hebben we grotendeels gezien, de komende zomer gaan we naar IJsland. Als je reist, zie je veel, leer je veel, en wordt je horizon enorm verbreed. Maar reizen leidt ook tot langdurig gepraat en gedenk over de zin van het leven. En filosoferen doe ik graag, met gevoel voor understatement, zoals het een Twent bejaamt.

Opleiding & loopbaan

[Overzicht opleiding](#)

[Overzicht loopbaan](#)

[Jeugd en jonge jaren](#)

[Aan het werk in Almelo](#)

[Naar Delden](#)

Overzicht opleiding

- lagere school Almelo
- hbs-b Almelo
- kweekschool Steenwijkerwold
- contacten met SLO en Freudenthal Instituut
- opleiding voor Remedial Teaching

Overzicht loopbaan

- twee lagere scholen Almelo, tot 1969
- militaire dienst
- vanaf 1971: R.K. Basisschool Twickelo
- nevenbaan: rekenvraagstukken maken voor het CITO

Jeugd en jonge jaren

Ik ben geboren in een arbeidersgezin, uit een Friese vader en een Almelse moeder. Mijn jeugd heb ik doorgebracht in Almelo, na de lagere school heb ik daar hbs-b gedaan. En vervolgens verkaste ik naar Steenwijkerwold om daar de kweekschool te doen.

Ons gezin was van huis uit katholiek, vandaar de keuze voor Steenwijkerwold, een katholieke enclave in het overwegend protestantse noorden. In 1968 behaalde ik er akte 41-a en -b en was ik volledig bevoegd onderwijzer.

Aan het werk in Almelo

Na de kweekschool moest ik in 1969 in militaire dienst, maar daarvoor werkte ik nog even op een school in Almelo, en daarna trouwens ook, maar dan op een andere school. Het waren beide tijdelijke banen. Ik kon er geen vaste aanstelling krijgen.

Naar Delden

In 1971 ging ik werken op de Heilig Hartschool in Delden. Deze school fuseerde op een gegeven moment met de eveneens katholieke Piuschool, maar ik bleef er en ik ben er tot op dit moment les blijven geven, zo'n achtendertig jaar. Tegenwoordig heet de school de Rooms-Katholieke Basisschool Twickelo. Het is een prettige school met fijne collega's.

Ik heb in de loop van al die jaren in alle groepen lesgegeven, maar ik heb de meeste affiniteit met de middenbouwgroepen. Op dit moment geef ik les in groep 7.

Naast mijn lesgevende taak als onderwijzer ben ik waarnemend directeur en bovenbouwcoördinator. Ik regel de ICT op school en heb de opleiding Remedial Teaching gedaan. Bovendien werk ik voor het CITO.

Leraarschap

Waarom leraar
Mooi beroep
Goede leraren
Marietje
Waarden en normen
Straffen
Ordeproblemen
Jezelf ontwikkelen
Soort leraar
Aardige leraar
Twijfelende leraar
Sterke en zwakke kanten
Rekenonderwijs
Onderwijs is topsport
Reflectie
Status van de leraar

Waarom leraar

Vanaf mijn tiende jaar wilde ik al onderwijzer worden. Ik kwam niet uit een onderwijsfamilie, er waren geen voorbeeldfiguren of mensen die zeiden: 'Jij bent geknipt voor het leraarschap.' Het zat op de een of andere manier in me.

Ik houd van omgaan met kinderen. Misschien was het een soort roeping, zonder dat ik het zelf wist. Ik was niet het braafste jongetje van de klas, maar ik was wel een goede leerling, het ging me allemaal makkelijk af. Kortom, ik weet niet waarom ik leraar wou worden, maar dat ik het wou worden, dat wist ik wel zeker.

Mooi beroep

Ik heb er nooit spijt van gehad dat ik leraar geworden ben. Ook niet na zo'n veertig jaar voor de klas. Ik vond en vind het een mooi beroep. De omgang met kinderen, het wederzijds op elkaar reageren, het eerlijke en spontane van kinderen, daar kan ik nog elke dag van genieten. Klinkt misschien simpel, maar het is wel zo.

Ik kan het beroep dus aan iedereen aanraden. Of misschien is dat een beetje te snel gezegd: je moet er natuurlijk wel gevoel voor hebben. Je moet je in ieder geval in kinderen kunnen verplaatsen. Je moet echt bereid en in staat zijn naar kinderen te luisteren en niet altijd meteen met je eigen mening aan komen zetten. Kinderen willen gehoord worden, willen met respect, serieus en gelijkwaardig benaderd worden, en aan die basisbehoefte moet je als leraar tegemoet komen.

Kijk eens rond bij een simpele rekenles: je draagt de leerlingen op iets uit te rekenen of iets uit te zoeken. En dan loop je de klas rond en wat zie je? Dat het ene kind na het andere jou wil laten zien en horen wat ze gevonden hebben en hoe ze het gedaan hebben. Dat moet je honoreren, vind ik. Daar moet je aandacht aan besteden.

Goede leraren

Een goede leraar zorgt op de eerste plaats voor een veilige plek voor zijn leerlingen, zodat dat zij zich thuis voelen bij hem in de klas en op school. En daarna zorgt een goede leraar natuurlijk ook dat hij zijn leerlingen wat te leren heeft. De prioriteit zit 'm dus in het pedagogische, het didactische komt daarna aan de beurt.

Dat betekent overigens niet per se een volgorde in tijd: meestal ben je als leraar tegelijkertijd met beide aspecten bezig. Als een goede leraar een les geeft, houdt hij rekening met zijn leerlingen, luistert hij naar ze en zorgt hij dat alle leerlingen aan hun trekken komen. Dat geeft hun niet alleen het gevoel dat ze iets leren, maar ook dat ze welkom zijn in de klas.

Een en ander veronderstelt dat een goede leraar een flinke portie parate kennis heeft. Hij moet al de vakken die hij geeft zelf goed beheersen en ze ook nog eens goed kunnen uitleggen.

Naast die grote en gevarieerde vakkennis en didactische vaardigheid heeft een goede leraar een hoop organisatorisch talent. Hij moet zijn klas, met leerlingen van verschillende niveaus, en zijn lessen op een goede manier managen.

Marietje

De eerste en belangrijkste taak van een leraar is het dus om de leerlingen een gevoel van veiligheid te geven. Dat is op zich geen enorme klus, het vraagt gewoon een bepaalde instelling van de leraar, tenminste onder normale omstandigheden. Maar soms vergt de pedagogische taak van de leraar veel meer. Ik zal daar een voorbeeld van geven dat een groot aantal jaren geleden gebeurd is.

Ik trof Marietje - het moge duidelijk zijn dat dit een gefingeerde naam is - op zeker moment alleen aan in het lokaal, het was in groep 4. Ze bonkte met haar hoofd tegen de tafel en zei alsmaar: 'Ik wil dood, ik wil dood.'

Ik schrok daar enorm van, sprak met Marietje en suste haar, maar de volgende dag herhaalde hetzelfde tafereel zich. Ik deed hetzelfde als de dag ervoor maar vond het verstandig een deskundige in te schakelen. Ik had ook met de ouders kunnen gaan praten, maar op de een of andere manier leek me dat geen goed idee.

Van het een kwam het ander: de deskundige schakelde andere deskundigen in en op een dag kreeg ik teruggereporteerd dat de alleenstaande en alcoholistische moeder van Marietje na een zoveelste ruzie tegen Marietje gezegd had: 'Ik heb ook niks aan je. Je kunt net zo goed dood zijn.'

Dat soort dingen raken mij erg diep, ook omdat ik me dan realiseer dat de actieradius van een leraar beperkt is. Natuurlijk moet je in zo'n geval in actie komen, zoals ik gedaan heb. Maar daar zitten hachelijke kanten aan. Ik ben niet opgeleid voor deze situaties. Ik kan, als ik me er intensief mee bemoei, misschien wel dingen verergeren.

Wat is dan in zo'n situatie je taak als leraar? Wat kun je nog anders doen dan er een deskundige bijhalen? Ik zou het niet weten. Ik kan als leraar Marietje een veilige plek bieden op school, haar het gevoel geven dat er hier in ieder geval mensen zijn bij wie zij wel welkom is. En verder moet ik met Marietje in gesprek blijven en goed in de gaten houden hoe het met haar gaat.

Waarden en normen

Er zijn natuurlijk behalve veiligheid nog meer dingen die bij de pedagogische taak van een leraar horen. Het goede voorbeeld geven bijvoorbeeld. En leerlingen belangrijke waarden en normen bijbrengen. Wat mij betreft, gaat het dan vooral om respect en eerlijkheid.

Respect voor elkaar, voor elkaars mening, voor elkaars spullen. En wederzijdse eerlijkheid: als ik eerlijkheid van de kinderen verwacht, mogen zij erop rekenen dat ook ik eerlijk ben in wat ik zeg en wat ik doe.

Straffen

Van waarden en normen naar straffen is maar een kleine stap. Maar ik hou helemaal niet zo van straf. Natuurlijk word ik wel eens boos en vaak is dat al genoeg om ongewenst gedrag te corrigeren. Straffen doe je uit machteloosheid, maar je lost er geen problemen met leerlingen mee op. Dat doe je alleen door praten, praten en nog eens praten, en door de leerlingen positief te benaderen.

Ordeproblemen

Als je zo'n veertig jaar voor de klas gestaan hebt, ligt het voor de hand om te zeggen dat je geen ordeproblemen meer hebt. En dat is in grote lijnen ook wel zo. Het komt niet meer voor dat de situatie volledig uit de hand loopt, maar af en toe zit ik nog wel eens met mijn handen in het haar en denk ik: Waarom loopt het niet zoals ik wil, waarom heb ik niet meteen een passend antwoord? De enige remedie is dan om het aan de orde te stellen in de klas en erover te praten.

Ik ben verantwoordelijk voor de sfeer in de klas, niet mijn leerlingen. Natuurlijk is het wel zo dat ik leerlingen die problemen hebben met elkaar samen laat praten en ze er op wijs dat ze wel een aandeel hebben in de gang van zaken in de groep.

Kinderen willen duidelijkheid en structuur. Het is de taak en de verantwoordelijkheid van de leraar om die te bieden.

Jezelf ontwikkelen

Of ik een goede leraar ben, weet ik niet, die vraag moeten anderen maar beantwoorden. Wel ben ik er altijd op uitgeweest om te leren, om mezelf te ontwikkelen. Dat deed ik door cursussen te volgen, zoals Remedial Teaching, maar vooral ook door in de klas goed naar de kinderen te kijken.

Als je goed kijkt en luistert naar de opmerkingen, de vragen en de reacties van kinderen, dan kom je veel over die kinderen, maar ook over jezelf te weten. Dat is leerzaam en het helpt je vooruit, vind ik.

Ik was in het begin vooral een frontale lesgever. Dat had ik zo geleerd, dat was de mode en ik vond het ook leuk. Maar door goed naar de kinderen te kijken heb ik geleerd dat dat lang niet altijd de effectiefste manier van lesgeven is. Ik ben het sindsdien steeds minder gaan doen.

Soort leraar

Ik vind dat kinderen naar school komen om iets te leren. Dus zet ik ze aan het werk, maar ik probeer dat wel op een speelse manier te doen. Ik hou rekening met de kinderen, ik bied ze heel bewust en systematisch alle kansen.

Soms ben ik streng en soms ook niet. Soms ben ik consequent en soms ook niet. Ik ben het in ieder geval nooit tot in het absurde.

Aardige leraar

Ik heb het idee dat de kinderen mij wel een aardige leraar vinden. Ik leid dat vooral af uit het feit dat ze veel, misschien wel alles, tegen mij durven te zeggen. Ook als ze kwaad op mij zijn, komen ze daar meteen mee over de brug. Dat duidt er volgens mij op dat de kinderen zich vertrouwd bij mij voelen.

Ik weet trouwens niet hoe dat bij andere leraren werkt, maar eerlijk gezegd vind ik het ook wel belangrijk dat leerlingen mij een aardige leraar vinden.

Twijfelende leraar

Maar ik vind mezelf vooral een twijfelende leraar. Ik heb er een handje van me voordurend af te vragen: wat is het effect van mijn

handelen op mijn leerlingen?

En ik heb lang niet altijd een antwoord op die vraag. Natuurlijk zet je elke dag dat je met kinderen werkt, je beste beentje voor. Soms gaat het goed en loopt alles op rolletjes. Maar soms gaat het niet zo goed en dan slaat bij mij telkens weer de twijfel toe: waarom reageren ze zo en hoe kan ik het positiever laten verlopen? Ik heb daar na zo'n veertig jaar nog steeds last van.

Door mijzelf en mijn leerlingen een spiegel voor te houden wil ik het beste uit ons allemaal halen.

Sterke en zwakke kanten

De omgang met de kinderen, praten met ze, eruit halen wat erin zit: dat zijn wel sterke kanten van me. Verder presteren mijn leerlingen over het algemeen goed. Dat vind ik ook niet onbelangrijk.

Zwakkere punten van me zijn de administratie netjes bijhouden, daar heb ik moeite mee, en opruimen, daar moet ik me ook erg toe zetten, dat gaat nooit vanzelf.

Rekenonderwijs

Ik heb in de loop van de jaren veel geleerd door me te verdiepen in het rekenonderwijs en vooral in de didactiek daarvan. Ik ben daar min of meer bij toeval in gerold toen het SLO oefenscholen zocht om bepaalde dingen uit te proberen, om wat onderzoek te doen, enzovoort.

Onze school zegde zijn medewerking toe en ik kreeg de afdeling rekenen/wiskunde toebedeeld. Ik ben toen in contact gekomen met het Freudenthal-instituut van de Universiteit van Utrecht en samen met hen ben ik jarenlang actief bezig geweest met de ontwikkeling van modern en goed reken- en wiskundeonderwijs.

Ik heb meegewerkt aan een aantal artikeltjes in vakbladen als Willem Bartjens en Volgens Bartjens en ben ook lid geweest van de Nederlandse Vereniging tot Ontwikkeling van het Reken- en Wiskundeonderwijs.

Later ben ik betrokken geraakt bij het CITO en ik maak nog steeds mooie en leuke rekenvraagstukjes voor de LOVS-toetsen basisonderwijs. Dat zijn toetsen in het kader van het leerling- en onderwijsvolgsysteem. Daar besteed ik vaak mijn een bapo-dag, de maandag, aan. Alle sommenmakers zijn leraar, in het basisonderwijs of op een PABO en werken onder leiding van een CITO-medewerker.

Van het sommen maken heb ik geleerd dat een goede vraagstelling van groot belang is. De vraagstelling moet heel precies zijn, en goed afgestemd op kinderen. Zo herinner ik me een vraagstukje waarin gesproken werd over vier zakken cement. Daar moesten de leerlingen iets over uitrekenen. Maar op het bijbehorende plaatje stonden twee zakken getekend. Dat kan natuurlijk niet, dat zet kinderen op het verkeerde been.

Onderwijs is topsport

Als je lesgeeft en je volledig inzet, heb je nooit een moment voor jezelf. Je bent dan op een dag zo'n vijfenhalf uur onafgebroken bezig. Je merkt dat vaak pas als de kinderen om half vier de deur

uit gaan en jij bekaf bent. Onderwijs is topsport.

Daar komt de voorbereiding bij. Dat is in de loop de jaren wel minder geworden. Wel kijk ik vooraf mijn lessen door. Als ik een nieuw onderwerp moet behandelen of een extra leuke les wil geven of als mijn leerlingen iets niet goed begrijpen dan denk ik wat langer na over mijn lesopzet.

Reflectie

Een beetje leraar legt zijn ziel en zaligheid in het onderwijs, in zijn kinderen. Dat doet hij met zijn goede en ook met zijn slechte eigenschappen. In de loop van de tijd leert hij wat zijn zwakkere kanten zijn, zodat hij zich verder kan ontwikkelen. Reflectie is een mooi instrument om die ontwikkeling te bevorderen.

Ik vind het belangrijk samen met collega's te reflecteren en van elkaar te leren. Gewoon af en toe bij elkaar in de klas gaan kijken en daar dan vervolgens goed over napraten.

Ik besprak ook vaak de gang van zaken op school met mijn vrouw. Zij heeft er een erg scherpe kijk op en dat heeft wel dege-lijk wat opgeleverd, vind ik. Verder heb ik goede ervaringen met video-opnames van je lessen. Laat iemand eens een tijdje met een camera rondlopen en vooral jouw optreden vastleggen. Je leert er altijd meer van dan je verwacht.

Status van de leraar

Als ik in een café tegen anderen zeg dat ik leraar basisonderwijs ben, dan is de eerste reactie vrijwel altijd: 'Lekker veel vakantie zeker?' Dat geef ik dan meteen toe: 'Pas geleden een week herfstvakantie gehad en binnenkort weer twee weken kerstvakantie.'

Maar ik reken ze daarna heel precies voor dat ik door al die vakanties, waar ik dus echt blij mee ben, wel werkweken maak die dik boven de veertig uur uitkomen. Het aantal uren dat wij op jaarbasis maken is trouwens gelijk aan de meeste andere beroepen.

Meer opmerkingen over mijn beroep worden er meestal niet gemaakt in zo'n gesprek. Natuurlijk laten de gesprekspartners goed merken dat ze verstand hebben van onderwijs, want tegenwoordig heeft iederéén verstand van onderwijs, maar échte inhoudelijke dingen komen er niet aan de orde. Het gebeurt maar heel zelden dat niet-leraren mij vragen stellen over mijn beroep die er echt toe doen.

Of dat allemaal te maken heeft met een verminderde maatschappelijke status van de leraar, weet ik niet. Ik heb nooit zoveel van die status gemerkt, eerlijk gezegd. Ook heel lang geleden hoorde ik niet bij de club van de dorpsnotabelen. Sterker nog: ik ben nooit actief geweest in het sociale leven van Delden. Heel bewust ben ik een eind van Delden, in Almelo, gaan wonen. Werk moet je gescheiden houden van andere dingen, vind ik.

De praktijk in de klas

De gemiddelde dag

In rijen van twee

Klassikaal

Nakijken

Rekenen

Andere vakken

Kwartiertje lezen

Onderhoud op de gang

De gemiddelde dag

Op maandag ben ik vrij vanwege de bapo-regeling, dan neemt een collega mijn groep waar en op dinsdag begin ik. De kinderen beginnen met eerst een half uur zelfstandig werken. Ze weten precies wat ze moeten doen. Soms moet ik ze een beetje aansporen om ze op gang te brengen, maar meestal loopt dat wel gesmeerd.

Om 9 uur praten de kinderen en ik wat met elkaar. Ik neem de rest van de week met ze door: wat staat er allemaal op het programma, wat voor bijzondere dingen zijn er deze week, wie zijn er jarig? Ik zet dat vervolgens allemaal in een schema op het bord.

Vervolgens is er rekenles, een pauze en een taalles. En 's middags komen de andere vakken aan bod: geschiedenis, aardrijkskunde, muziek, handenarbeid, enzovoort. Zo ziet de structuur er zo'n beetje uit.

In rijen van twee

Bij mij in de klas zitten de kinderen nog heel ouderwets in rijen van twee. En dan drie van die rijtjes. Het is trouwens een belachelijk klein groepje, groep 7: negentien kinderen, meer niet. Het heeft ermee te maken dat groep 7 eigenlijk te groot was, waardoor we moesten splitsen.

Het zijn praktisch allemaal autochtone kinderen, in Delden wonen weinig mensen die afkomstig zijn uit het buitenland. En ze komen ook nog eens uit goede milieus, hun ouders zijn middelbaar of hoger opgeleid. Delden wordt niet voor niks het Wassenaar van Twente genoemd.

Onze school is katholiek, maar zeker veertig procent van de kinderen heeft een andere of geen religie. Dat levert overigens nooit problemen op.

Klassikaal

Er zijn dus momenten dat de kinderen zelfstandig aan het werk zijn, maar eigenlijk werk ik het liefst klassikaal. Ik vind dat dat veel voordelen heeft. En ik vind ook dat differentiatie zo goed uit de verf kan komen.

Je kunt in de hele groep een bepaald probleem aan de orde stellen, bijvoorbeeld welke sommen allemaal de uitkomst 24 opleveren. Daar kan elk kind, op zijn eigen niveau, dan aan werken. De rekenwonders komen met veel en met ingewikkelde antwoorden en de kinderen die meer moeite hebben met rekenen komen met eenvoudiger en minder verschillende oplossingen, maar iedereen heeft dan hard gewerkt en een oplossing van 2×12 is in principe even goed als $\frac{3}{4} \times 32$ of $2 \times (144 : 12)$.

Nakijken

Nakijken laat ik tegenwoordig de kinderen zelf doen. Als je dat een beetje goed organiseert, gaat dat prima. Bij een proefwerk of toets ligt dat anders, dat doe ik zelf.

Dat de leerlingen hun eigen werk nakijken is een ontlasting voor de leraar. Maar er is ook nog een ander effect. De leerling wordt heel direct geconfronteerd met wat hij goed gedaan heeft en met wat niet goed ging. Er is een leereffect. De tijd tussen het maken

van een fout en het constateren van die fout moet zo klein mogelijk zijn.

Dat ik de kinderen bij dat nakijken betrek, ligt overigens nogal voor de hand. Ik wil dat ze bijvoorbeeld bij rekenen veel werken en in een behoorlijk tempo. Zo geef ik regelmatig vijftig sommen op waarvoor ze drie minuten de tijd krijgen. Als je dan allemaal zelf moet controleren wie hoeveel sommen af had en hoeveel er goed van waren, is dat een mijl op zeven. De kinderen kunnen het prima zelf.

Rekenen

Rekenen is mijn lievelingsvak, dat zal geen verwondering meer wekken. Ik vind het ook een belangrijk vak omdat het kinderen aanzet oplossingen te bedenken voor problemen. Ze moeten nadenken en ze moeten daarna reflecteren over wat ze gedaan hebben en waarom dat handig of onhandig was. Ze zijn, kortom, strategisch en analytisch bezig en dat lijkt me leerzaam. Niet alleen voor hun rekenvaardigheid zelf maar voor hun hele ontwikkeling.

Andere vakken

Hoezeer rekenen ook mijn favoriet is, ik maak ook werk van de andere vakken. Bij aardrijkskunde en geschiedenis gaat het er volgens mij om hoe je dat allemaal boeiend kunt maken voor de leerlingen.

Het is goed om de kinderen er zelf bij te betrekken. Je kunt de landen van Europa behandelen aan de hand van een kaart op het bord, maar je kunt ook vakantie verhalen en reiservaringen van de kinderen als uitgangspunt nemen. En waarom dan ook geen eigen foto's of filmpjes?

Bij geschiedenis is het goed om vooral veel verhalen te vertellen en dan niet alleen verhalen over koningen, keizers en regeringsleiders, maar vooral verhalen over de gevolgen van historische gebeurtenissen voor de gewone man. Die tachtigjarige oorlog of die tweede wereldoorlog, wat merkten de mensen ervan, hoe anders werd hun leven erdoor? En hadden kinderen er ook mee te maken?

Kwartiertje lezen

Als je zo'n veertig jaar voor de klas gestaan hebt, dan gaat het lesgeven je makkelijk af. Als dat niet zo was, zou je het niet zo lang volgehouden hebben. Maar dat betekent nog niet dat kinderen dag in dag uit schatjes zijn die meteen alles doen wat je zegt. Je maakt dagen mee dat het minder gaat. Het is dan zaak om na te denken over de rol die jij daar als leraar bij gespeeld hebt en welke verbeterpunten je hebt.

Je kunt ook even een simpele truc inzetten als het te onrustig wordt en het allemaal niet gaat: 'Monden dicht, iedereen gaat een kwartier voor zichzelf lezen. Punt.' Werkt altijd, is mijn ervaring.

Onderhoud op de gang

Ik heb me aangeleerd om problemen met een individuele leerling altijd alleen met die leerling op de gang te bespreken. Ik merk dat de leerlingen dat op een gegeven moment van mij gingen overnemen. Als iemand iets wilde bespreken of boos op mij was, dan was het al gauw: 'Ik heb iets voor op de gang.'

Er zijn bij mij op de gang dus heel wat 'besprekingen' geweest.

Ook over hele ernstige zaken als pesten. Want pesten is en blijft natuurlijk een eeuwig probleem. Ik heb altijd geprobeerd pesten in de klas aan de orde te stellen en bespreekbaar te maken, na zo'n individueel gesprek op de gang. Dat lukt de ene keer beter dan de andere.

Op en rond de school

[Naar kinderen kijken](#)

[Andere veranderingen](#)

[Samenwerken met collega's](#)

Naar kinderen kijken

De belangrijkste verandering die ik heb meegemaakt in de loop van de jaren is dat er in het onderwijs meer naar kinderen gekeken werd. Op school ging men rekening houden met kinderen, met hun denkwereld. Men zocht in het onderwijsprogramma aansluiting bij het kind.

Tegenwoordig zijn dit soort dingen volstrekt vanzelfsprekend, maar dat was echt nog niet zo in de tijd dat ik begon met lesgeven.

Andere veranderingen

De ouders van nu zijn anders dan de ouders van vroeger. Ten aanzien van de school gedragen zij zich mondiger. Ik vind dat wel prettig, moet ik zeggen. Het geeft leraren betere mogelijkheden om met ouders te communiceren, zodat hun onderwijs effectiever wordt.

Kinderen zijn zich bewuster van zichzelf geworden. Dat komt door het onderwijs van tegenwoordig, door het accent dat daarin gelegd wordt op zelfreflectie en op onderwijs dat bij kinderen aansluit.

Vroeger kreeg je als kind door de leraar één bepaalde oplossing aangereikt, tegenwoordig vraagt de leraar aan het kind of het misschien nog een andere oplossing voor een vraag weet en wat dat kind de handigste manier van vragen oplossen vindt.

Samenwerken met collega's

Leraar zijn is een eenzaam beroep, vind ik. Natuurlijk zijn er vergaderingen en is er allerlei overleg, maar het werk zelf doe je grotendeels alleen. Dat houdt onder andere in dat je als leraar niet gecorrigeerd wordt, althans niet meteen. Als je al gecorrigeerd wordt, gebeurt dat later, en meestal moet je die correctie nog zelf organiseren ook.

Vandaar dat ik die gezamenlijke collegiale reflectie zo belangrijk vind. Je kijkt bij elkaar in de klas en je bespreekt samen wat je gezien hebt, wat je daar goed aan vindt en wat je verbeterpunten kunnen zijn.

Dit zou een belangrijk instrument moeten zijn om de professionaliteit van leraren op te krikken en om aldus de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren, maar ik vind dat er nog te weinig aan gedaan wordt op onze basisscholen.

Ten slotte

Ten slotte wil ik graag afsluiten met een liedje van mijn geliefde dichter Willem Wilmink. Ik vind het een mooi liedje, en ik herken er veel in van wat mij naar het onderwijs getrokken heeft en van wat mij in het onderwijs op de been houdt.

Ze schrijven in de boeken: 'De kindertijd is fijn'
Maar voor jou zijn er wel dagen dat je liever dood zou zijn
Want jij wordt uitgescholden, door kinderen van je klas
En je wordt door hen behandeld, alsof je waardeloos was
'Ga ze uit de weg,' zegt moeder, en vader zegt: 'Wees wij-
zer!'
Maar 't is of je 't aantrekt, als een magneet 't ijzer

't Is zo erg niet,' zegt de meester. Hij heeft 't ditmaal mis
Want op school kan 't zo rot zijn als het later nooit meer is
Al dat gescheld is later heel ver van je vandaan
Je leert ook nog wel verdragen, dat er rotzakken bestaan
Je zult wat mensen vinden: een man of vrouw, een vriend
En daarmee 't zelfvertrouwen dat je nu al zo verdient...